

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN

NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

840 West 33rd Street
Chicago, Illinois, 60608

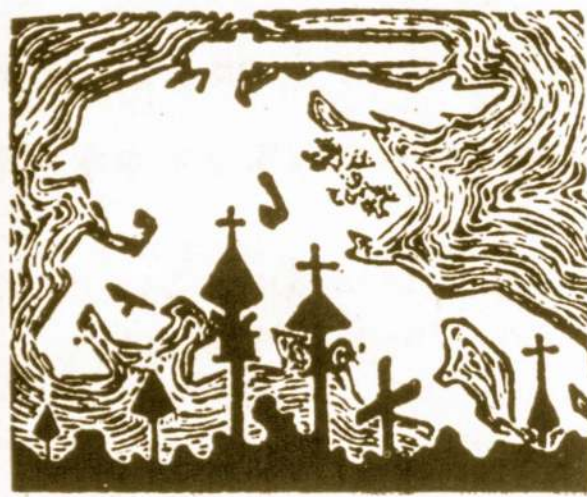
Telephones:
(312) 927 4789
(312) 543 8198

PRICE 50 CENTS

* VLIKO METAI *

December 16 - 31, 1984

NR. 22.

Lietuvos atstovo dr. S. Bačkio žodis į Lietuvą

LIETUVOS ATSTOVO dr. S. A. BAČKIO
ŽODIS Į LIETUVĄ PER AMERIKOS
BALSAŲ NAUJŲJŲ 1985 METŲ PROGA

Brangūs Tautiečiai,

Naujųjų 1985 Metų proga nuoširdžiai sveikinu Lietuvos Diplomatines Tarnybos ir Lietuvos Pasiuntinybės Vašingtone vardu visus pavergtos tėvynės brolius ir seseris.

Tiek mūsų Tarnybos, tiek visų Lietuvos ryžtingai ginančių Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės bylą svarbiausias rūpestis yra ir bus mūsų valstybės nepriklausomybės atstatymas ir kol tai bus atsiekta - rūpintis, kad JAV ir kitos Vakarų valstybės nepripažintų prilevartinės Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą, tą nepripažintą tautą ateityje ir tuo būdu mūsų bylą tarptautinėje plotmėje liktų gyva.

Žengdami į Naujuosius Metus mes prisimename, kad 1984 metais Lietuvos vardas, mūsų tautos nedalia, lietuvių tautinis, religinis gyvybingumas, lietuvių kalbinių vardai Vakarų pasaulyje dažniau ir plačiau buvo minimi negu anksčiau. Su dėkingumu prisimename JAV Prezidento Reagan pareiškimus Lietuvos, Latvijos ir Estijos atžvilgiu skelbiant "Baltų Laisvės Dieną", Pavergtų Tautų Savaitę" ir pareiškiant 1984. 8.17 d. kad "pavergimas Rytų

Europos Tautų nėra priimtina alternatyva". Be to, 1984. X.26 d. sveikindamas Amerikos Lietuvių X-tąjį Kongresą jis užtikrino, "kad Lietuvių Tautos kova dėl žmogaus teisių ir laisvo apsisprendimo yra didelis šios Administracijos rūpestis".

1984 m. Lietuvos, Latvijos ir Estijos likimas dažnai buvo minimas daugelio kraštų spaudoje, Europos Parlamente, Jungtinių Tautų forumuose New Yorke, Ženevoje, kur Vakarų valstybių delegatai priminė Sovietų Sąjungos atstovams Kremliaus veiksmus Pabaltijo valstybėse, prasilenkiančius su Maskvos tarptautiniais užsangažavimais.

Sovietų Sąjunga dabar deda daug pastangų Lietuvoje įvesti didesnę kontrolę visose srityse ir ieško ne tik sutramdyti, bet ir visiškai palaužti tautinį, religinį gyvybingumą. Ji siekia vis daugiau įgyvendinti rusų kalbos vartojimą įstaiuose dokumentacijos bei susirašinėjimo reikalais ir pastaruoju laiku sustiprino ofensyvą prieš tikiybą, lietuvių tautines apraiškas, tradicijas ir vis daugiau varžo bet kokį santykiavimą su Vakarų pasauliu. Visiškas Sovietų Sąjungos nekreipimas dėmesio į žmogaus teises, kelia didelį susirūpinimą JAV-se. Šiomis dienomis JAV Kongreso vadovai daro žygių sukurti kongresmenų koaliciją, kuri Sovietų įstaiogoms pasiųstų žodį, jog žmogaus tei-

sių klausimas yra pagrindas JAV ir Sovietų Sąjungos geriems santykiams, o Prezidentas Reagan savo 1984. XII.10 d. Proklamacijoje nr. 5287 apie žmogaus teises yra pabrėžęs, kad "žmogaus teisių paneigimas yra pasaulinės įtampos priežastis".

Nežiūrint, kad mūsų gyvenamas laikotarpis yra pilnas pavojų, neramumų, jis taip pat turi ir šviesesnių prosvaisčių. Prisiminkime tik Jo Šventenybės Popiežiaus Jono Pauliaus II asmenišką pastangą suteikti svarbumo ir iškilmingumo minint Šv. Kazimiero, Lietuvos Globėjo, 500 metų mirties sukaktį ir Jo norą Lietuvon nuvykti tas iškilmes pabaigti. Ta proga, kur tik lietuvių yra, visur katalikų bažnytinė hierarchija įsijungė į tų iškilmių minėjimą ir tuo būdu Vakarų pasaulyje buvo prisiminta Lietuva ir daugiau susipažinta su Lietuvos Katalikų Bažnyčia ir Lietuvių Tautos padėtimi. Lietuviai, su dėkingumu Popiežiui, nepamirš jo žodžių, pasakytų per pamokslą lietuviškai 1984. VIII.25 d.: "Jaučiuosi esąs jūsų tarpe. Jaučiu dvasinę vidinę vienybę su Lietuvos Bažnyčia ir su Lietuvių tauta. Jai reiškiau mano nuoširdžiausią pagarbą." Tikimės, kad Popiežiaus palankumas bus ir Lietuviams ruošiantis minėti 1987 m. Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį.

Sutikdami Naujuosius 1985 Metus prisimename, kad 1984 m. spalio 5 d. JAV Kongresas, Atstovų Rūmai ir Senatas, priėmė Jungtinę Atstovų Rūmų Rezoliuciją 655, pagal kurią JAV Prezidentas pasirašys proklamaciją, skelbiančią 1985 m. Vasario 16 Dieną "Lietuvos Nepriklausomybės Diena". Tai pirmoji prosvaitė 1985 metams mūsų byloje dėl Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės. Tikėkimės, kad lietuvių ryžtinga veikla susilauks ir kitų prosvaisčių mūsų tėvynės labui.

Brangūs Broliai ir Brangios Seserys, prasidedant Naujiesiems Metams linkiu geriausios sėkmės Jums asmeniškai ir visokeriopa siekiant išlaikyti tautines tradicijas ir tautinį vienybę srityse gyvybingumą, pagrįstą pagrindinių laisvių ir žmogaus teisių idėjomis.

DR. K. BOBELIO PAGERBIMAS

Iš Romos atėjo žinia, kad popiežius Jonas Paulius II apdovanojo dr. K. Bobelį Šv. Gregorijaus ordinu. Tą istorinę vertės žinia pasiekė St. Petersburgo, Floridoje, organizacijos, kurioms prel. J. Balkūnas ir kun. A. Stašys išdėstė veikimo planą. Buvo sudarytas visų organizacijų jungtinis komitetas minėtą ordiną įteikti ir surengti iškilmingą pagerbimą didžiai nusipelnusiam Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkui dr. K. Bobeliui.

Komitetą sudarė šie asmenys: A. Šukys - pirm., J. Žvynys - 1-ld., V. Urbonas - sekr., V. Klevienė - banketo vadovė ir penki vice-pirmininkai: K. Vilnis, K. Urbšaitis, A. Gudonis (ivairiems paruošimams), A. Kraujalis (anglų spaudos, televizijos, radio) ir M. Karaitis (lietuvių spaudos reikalams). Į pasitarimus kviešti Viktoriją Jakobson.

Komitetas iškilmių pravedimą skirs to į dvi dalis:

Vyskupas T. Larkin švento Vardo bažnyčioje šv. mišių metu įteiks dr. K. Bobeliui Šv. Gregorijaus ordiną 1985 m. sausio 13 d. pirmą val. p.p., 5824 - 15 Ave. Gulfporte.

Lietuvių klubo salėje įvyks akademinė dalis su menine programa ir iškilmingos vaišės 2 val. po piet., 4880 -46 Ave. North. Čia numato dalyvauti ir vyskupas T. Larkin.

St. Petersburgo organizacijų jungtinis Komitetas

Viršutinėje nuotraukoje:

Dalis VLIKO Seimo atstovų 1984 m. gruodžio 1 - 2 dd. Chicagoje, Jaunimo Centro salėje. Kiekviena VLIKA sudaranti partija bei organizacija į Seimą skyrė po tris atstovus.

NUOTRAUKOJE DEŠINĖJE:

VLIKO Seimo vakarieniėje išreikiama padėka Kanados Lietuviams už \$ 50,000 auką Tautos Fondui. Ta proga Kanados Lietuvių Tautos Fondo pirmininkui A. Firavičiui įteikiamas atžymėjimas už jo nuopelnus telkiant lėšas ir jo ryžtingą veiklą Lietuvos laisvinimui, viduryje - VLIKO Tarybos pirm. G.J. Lazauskas ir dešinėje - VLIKO valdybos pirm. dr. K. Bobelis. (Nuotr. J. Tamulaičio)

SANDARA

LITHUANIAN NEWS PAPER

Published semimonthly, during July & August monthly,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880) (ISSN 8750-2348)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone Yards 7-4789
or (312) - 543 - 8198.

SUBSCRIPTION RATES: UŽSAKYMU KAINA:
In The United States per year \$10.00 Suvienytose Valstybese metams \$10.00
In Foreign Countries per year \$10.00 Užsienyje metams \$10.00
POSTMASTER: Send address changes to SANDARA, 840 W. 33rd St. Chicago, IL 60608

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

Lithuanian National League of America

ALT SANDAROS CENTRO VALDYBA:
pirmininkas - Povilas P. Dargis,
pirmasis vicepirm. - Aleksandras J. Chaplikas,
antrasis vicepirm. - Julius R. Kuzas,
centro v-bos sekr. ir organo Sandaros redaktorius - Grožvydas J. Lazauskas,
centro valdybos išd. - Hildė Kuzienė,
Centro valdybos vicepirmininkai:
Alena Devenienė, Antanas Andriulionis,
dr. Algirdas Budreckis, dr. Vytautas P. Dargis, Vyto Uznyš.
Kontrolės komisija: Ona Jagėla, Edita Rimkus ir Jonas Galminas.

Svietimo komisija:
Edvina Yankus (Miami, FL),
Edvardas Boreiša (Chicago, IL.), Petras Bružas (Chicago, IL.), Antanas Sukauskas (Detroit, Mich.), dr. Algirdas Budreckis (Boston, MA.), Vaclovas Prūsas (Chicago, IL.), Juozas Ruovas Prūsas (Los Angeles, CA), Stepas Paulauskas (Cicero, IL), Elena Prekerienė (NY).
Teisinis patarėjas: dr. Kazys Sidlauskas.
ALT SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAS:
840 West 33rd Street, Chicago, IL. 60608.

KUN. DR. E. GERULIO ŽODIS Į OKUP. LIETUVĄ

Jau eilę metų, kai teologijos daktaras kun. Eugenius Gerulis, AMERIKOS BALSŲ kviečiamas, Kalėdų ir Velykų progomis taria religinį žodį Lietuvai. Gruodžio mėn. 22 d. radijo bangomis Lietuvą pasiekė šis jo prieškalėdinė kalba.

Kokios karalystės

meldžiame?

Apmąstant Kalėdų esmę, žmogui kyla daug įdomių ir įvairių klausimų. Nežiūrint to, kartis nuo karto krikščionių tarpe tenka nugirsti tokį nusiskundimą:

"Štai, ateina Kalėdos, bet ar užgirsime ką nors naujo? Ar vėl teks klausytis vis tą patį, ir tą patį?.."

Šiame priekaište galima lengvai įžvelgti du dalykus: žmonių ilgesį naujienai, ir jų nuobodulį senienai.

Bažnyčia, besirūpindama šiuo opiu reikalu, prieškalėdiniam laikotarpiui - advento apmąstymams todėl parenka tokius šv. Rašto skaitinius, kuriuose kalbama apie būsimą, antrąjį Kristaus atėjimą, apie artėjančią Dievo karalystę. O palietus šią temą, žmonėse atsiskleidžia nauji horizontai, gimsta daugybė įdomių klausimų; pamatoma, kad Kalėdos - tai tik pirmas Dievo žingsnis, vedąs žmoniją iš tamsos į šviesą, į džiugią ateitį! Laukiama sekančio Dievo žingsnio - Kristaus antrojo atėjimo ir Jo būsimosios karalystės!

Kiekvienas krikščionis, ar tai būtų katalikas, evangelikas, ar pravoslavas, savo maldose kasdieną mes prašome: "TEATEINA TAVO KARALYSTĖ!" Pats Jėzus Kristus išmokė mus vartoti šiuos žodžius (Mt. 6:10 ir 33), bet ... juos tardami, ar suprantame jų žodžių prasmę? Ar žinome, kokios karalystės mes meldžiame?

Jei čia Vakaruose esame patenkinti kapitalistine demokratija, arba jei Rytai yra patenkinti savo proletarine diktatūros valdžia, kodėl tad visi meldžiame, kad ateitų monarchizmas? Apie kokią karalystę maldose mes kasdieną kalbame - ar tai bus Dievo Tėvo, ar Dievo Sūnaus karalystė? Ar ši karalystė, hebraiškai mąstant, egzistuos laike ir erdvėje? O gal, graikiškai mąstant, ji bus už laiko ir už erdvės ribų? Ar ji gyvuos tik vieną tūkstantį metų, ar bus amžina? Kur ji bus - danguje? Ant šios žemės? Ar naujajame pasaulyje? Svarbus klausimas: kas atsitiks su Dievo skelbtomis sandoromis? Jų dėka ar bus Izraelio, ar Bažnyčios, ar jų abiejų karalystė? Kuo remsis ši karalystė: "tikėjimu" ar "gerais darbais", "malone" ar "geležine lazda"?

Kaip matome, minėti maldos žodžiai "TEATEINA TAVO KARALYSTĖ!" ir iš to kyla įvairūs klausimai, pilnai išsklaido minėtą prieškalėdinį nuobodulį, kelia mūsų viltinę žvilgsnį ateitin, kviečia atsiversti šv. Raštą ir ieškoti ten atsakymų.

Tas, kuris iš širdies meldžiasi, kad ateitų Dievo karalystė, negali raskas sudėjęs laukti jos atėjimo. Mes, tikintieji, turime prie to prisidėti. Mes juk esame Dievo įrankiai, todėl turime ruošti jam kelią. Bet čia, broliai ir sesės, privalome neužmiršti; stiekiant Dievo karalystės, reikia sąmoningo atsargumo! Istorija pamokančiai rodo, kad žmonės yra bandę pasiekti dangų ne Dievo malonės dėka, ne per Kristaus nuopelną, o sa-

KUN. DR. EUGENIUS GERULIS,
nuo 1952 m. yra Liet. Evang. Reformatų Bažnyčios kuratorius, dvasininko pareigas eina nuo 1978 m., kaip svečias - kunigas patarnauja Toronto ir Los Angeles Liet. Evang. parapijas, yra Lietuvos Tautinių Kapinių direktoriaus prezidentas, išrinktas jau trečiam terminui.

vo pačių jėgomis... Prisiminkime, kad ir senovės Babeilo bokšto statytojus; prisiminkime viduramžių teologus, raginančius žmones dangų siekti savo gerų darbų nuopelnais; prisiminkime modernųjų laikų filosofus ir jų partijas, veltui bebandančias žemėje sukurti rojų žmogaus pastangomis. Tad įsidėmėkime; tardami "TEATEINA TAVO KARALYSTĖ", mes tikrumoje tik kukliai išpažįstame, jog toji karalystė yra atsiekama ne žmogaus keliu, o Dievo valia!

Kalėdos - tai Jėzaus Kristaus gimtadienis. Mes savo gimtadienių progomis kaip kad įprasta, susirenkame pasisvečiuoti, gimtadienį švenčiančiam atnešame dovanų. Bet per Kristaus gimtadienį įvyksta savotiškas kuriozas: - tiesa, ir šio gimtadienio proga mes susirenkame šventei, bet dovanomis pasikeičiame tik tarpusavyje. Gimtadienį švenčiančiam Kristui jokios dovanos neturime...

Kokios dovanos Dievas nori iš mūsų?

Mylintis Dievas laukia mūsų draugystės, laukia mūsų tikėjimo, atgailos ir meilės. Viešpats yra kantrus ir mandagus. Jis per prievartą nesibrauna. Jis nori, kad mes Jo siektume, ir siektume ne iš baimės, o iš meilės. Dievas nenori vergų, bet laisvai tikinčių. Todėl, jei Jėzus Kristus dėl tavęs būtų gimęs net tūkstantį kartų Betliejuje, o ne tavo širdyje, Kalėdos tau liktų beprasmiškos.

Jėzus Kristus antrajam atėjimui artėjant, o ypač mūsų gyvenimo laikui sparčiai trumpėjant, ruoškimės, kad Viešpaties pergalės puotoje būtume rasti tinkamais dalyviais. Priėmę Kristų asmeniškai savo širdin, šv. Dvasiai vedant, brėskime, skaitydami šv. Raštą, besimelddami, bebendraudami su

tikinčiaisiais, vis stropiau bevykdydami Djevo valią.

Šis raginimas liečia mus ne vien kaip atskirus individus, bet kaip tautą. Dievo teismo dienai atėjus, turėsime visi prisistatyti ne vien kaip atskiri asmenys, bet ir kaip tautos nariai, kaip tauta! Kristaus paliktoje "TĖVE MŪSŲ" maldoje nėra egoistinio AŠ, bet yra altruistinis MES.

Tad savo maldose, mes lietuviai, ir prašykime, kad Viešpats brandintų mus ir kaip savo pavienius individus, ir kaip savo vaikų tautą - savo amžinai garbei bei mūsų visų džiaugsmui!

Žodį baigdamas, linkiu prasmingai linksmų Kalėdų visai lietuvių tautai, o ypač mano Biržams!

SANDARIEČIŲ ŠAKRYDIS PITTSBURGHE

Jau nuo senų laikų Pittsburghe gyvuoja Sandaros 36-toji kuopa, kurios nariai prisideda prie visų lietuviškų tautinių darbų. Ypač jie yra daug prisidėję prie įkūrimo "Lietuvių ūkio" - Lithuanian Country Club, Lietuvių Tautinių Kapinių ir Lietuvių Kambario Pittsburgho universitete.

Čia savo laiku daug dirbo buvęs "Sandaros" Centro Valdybos pirmininkas Petras Pivaronas ir jo žmonelė B. Pivaronienė. Savo lietuviškais darbais yra pasižymėję sandariečiai: Virbiokai, Radžiai, Saviokai, Pikšriai, Giliai ir eilė kitų jau iškeliavusių amžinybėn.

Sandaros 36 kuopos valdyba, Pittsburgh, Pennsylvania.

Prieš metus Naujųjų Metų sutikime: iš kairės - Ona Merkienė ir dešinėje - Monika Plevokienė, So. Bostono Lietuvių Piliečių Klubo nuobirdi ir daug pasižymėjusi šeimininkė.

Tęsinys 5
Pradžia Sandaros
nr. 15, 16, 19 ir
20 nr. nr.

LIETUVA

V. P. ULUNTAITIS

Pietų Amerikos spaudoje

V. ENCIKLIKA DIVINI REDEMPTORIS
YPAČIAI SVARBI ŠIANDIENĄ

Tolimesniuose iš Venecuelos spaudos palmtuose ir ELTOS biuletenyje paskelbtuose straipsniuose, išsamiai ir gražiai "išlūkštenama" 1458 m. Krokovoje gimęs karalaitis Šv. Kazimieras, kurio gyvenimą tyrinėjo 1517 m. lapkričio 4 d. popiežiaus Leono X paskirtoji komisija ir kurios surinktų davinų dalį aprašė vysk. Ferreri 1521 m. atspausdintoje knygoje "Vita beati Casimiri scripta Vilnae".

Krokuvoje gimęs, Lietuvos valdovų Gardino pilyje 1484 m. kovo 4 d. miręs, bet Lietuvos sostinėje Vilniuje palaidotas, kunigaikščio Algirdo dinastijos karalaitis Kazimieras šventuoju buvo kanonizuotas pop. Urbano VIII 1636 m., o 1948 m. pop. Pijus XII specialiu dekretu (Bula - mensaje) šv. Kazimierą paskelbė visos Lietuvos jaunimo globėju.

Šv. Kazimiero asmenį ir jo gyvenimą vykusiai "išlūkšteno" senosios Lietuvos Krivičiais vadintos teritorijos Babinų (Babinovičių) vietovėje 1920 m. gimęs nuoširdus lietuvis, žurnalistas ir diplomatas dr. Vytautas A. Dambra. Jis, net keliose "La Religion" dienraščio laidose, kuris skelbiasi esąs "Decano de la Prensa Nacional", atseit-tautinės spaudos dekanas, iš visų pusių pažvelgęs, išsamiai aprašė šv. Kazimierą, nepasigailėdamas nei "prakaito", nei rašalo ir popieriaus.

Reik pripažinti, kad Venecuelos dienraščiai nesigaili skirti vietos plačiai ir išsamiai aprašyti Lietuvą, jos praeitį ir šių dienų vargus komunistų priepaudoje esant. Štai, tautinės venecualiečių spaudos dekanas "La Religion", paskelbęs ELTOS straipsnius, kaip "Autodeterminación de los Países Bálticos", "Resolución ante parlamento europeo persecución religiosa en Lituania" ir kitus, paskelbęs kun. Sigito Tamkevičiaus Gulago kacetuose surašytą testamentą "Credo", kun. Alfonso Svarinsko gautą iš Pirmos kacetlagerio laišką (iš to kacetu, kuriame ir arkivyskupas Teofilus Matulionis buvo kankinamas) ir dr. Dambrovos, K. Tautgino, F. Zubro, Aldonos G. Dulskytės, J. Rosales rašinius, atspausdina dar ir pop. Pijaus XI enciklikos "Divini Redemptoris", skaitytos 1937 m. Romoje visuotinos Bažnyčios patrono Šv. Juozapo atleidimų metu, plačią santrauką, kurioje popiežius pasmerkia komunizmą, kadangi jis išplėšia žmogų laisvę, pagrindą moralinio elgesio ir jį priverčia vadovautis vien tik aklaiki gyvuliški instinktu. Ir enciklikos santraukos gale juodais rėmais apvestame kvadrate dar atspausdina:

"Lietuvių Bendruomenė ir Lietuvių Katalikų Misija Venecueloje tiki, kad geriausia priemonė taip svarbiams laikotarpiui išryškinti, tai prašyti dvasiškių ir tikinčiųjų, kad visad prisimintų encikliką DIVINI REDEMPTORIS. Popiežiaus Pijaus raštas tikintiesiems, smerkiantis bedievišką komunizmą, šiandieną, kaip niekad, ypač yra svarbus".

VI PEN CLUB KONGRESAS PASMERKĖ
PRIEŠPAUDĄ SOVIETŲ RUSIJOJE

Sunday, October 9, 1983... THE DAILY JOURNAL

Lithuanians Tomas Venclova and Stasys Gostautas in Caracas.

Lithuanian writers criticize
censorship in their country

Venecuelos sostinėje Caracas 1983-ųjų metų pabaigoje vyko pasaulinio masto pavergtųjų tautų gynėjų kongresas, - El Congreso Mundial del Pen Club Internacional, - kuriame pavergtavas Pabaltijo tautas vykusiai atstovavo Venecueloje gyvenantieji pabaltiečiai ir iš JA Valsybių atvykę du Lietuvos sūnūs; prof. dr. Tomas Venclova ir prof. dr. Stasys Goštautas. Atrodo, kad jie buvo visų dėmesio centru, nes 1983 m. spalio 4 d. dienraštis "Ultimas Noticias", taipogi ir kiti, kaip "El Siglo", "El Universal" ir "The Daily Journal", aprašant Pen Club kongreso eigą, nepasigailėjo paskirti didelę laikraščio dalį aprašymui pasikalbėjimo su Venclova ir Goštautu, kurie, pasak minėtų dienraščių, gynė pavergtos Lietuvos septyniškus KGB kacetų lageriuose kankinamus rašytojus ir taip pat iš anapus geležinės uždangos tremtyje esančius.

Spaudos konferencijoje, dalyvaujant Goštautui ir Danutei Rosales, kuri buvo Venclovo vertėja, Venclova, papasakojęs šiek tiek apie save, apie savo tremties gyvenimą ir veiklą, papasakojęs apie okupuotoje Lietuvoje esančią rezistenciją, apie pogrindyje leidžiamą net 12-kos atskirų srovių spaudą ir t.t., ir t.t., pabrėžė, kad rezistencinis ir disidentinis sąjūdis okupuotoje Lietuvoje ypač yra gyvas ir tvirtas. Kituose Sovietų okupuotuose kraštuose, esą, tokio tvirtai pasipriešinimo sąjūdžio neįmanoma. Pasak Venclovos, toks pagrindinis sąjūdis savyje turi tikslą išlaikyti rusų apsestoje Lietuvoje savistovią ir nepažeistą Lietuvos kultūrą ir kalbą ilgesniam laikui, o gal ir labai ilgai, net iki nepriklausomybės atgavimo.

Venclova papasakojo ir apie okup. Lietuvos Helsinkio Akto vykdymo stebėtojų grupę, kuri Maskvoje Orlov'o bute, Ščaranskiui būnant vertėju, 1976 m. turėjo

pasikalbėjimą su laisvojo pasaulio spaudos atstovais ir korespondentais, kurių tarpe buvo Reuterio žinių agentūros atstovas ir "The Chicago Tribune" korespondentas, Pasak Venclovos, tai buvęs retas įvykis Sovietų Rusijoje, joga KGB agentams netrukdam ir nesikabinėjant buvo leista tokiame pasikalbėjime įvykti, kadangi beveik per keturiasdešimt okupacinių metų tokio įvykio ir tokios progos susitikti ir pasikalbėti su laisvojo pasaulio spaudos atstovais nebuvo ir negalėjo būti. Bet keliant atgal į Vilnių ir Vilniun sugrįžus, buvo laukta policinio teroro, kas, žinoma, ir įvyko; Venclovą ištrėmė, o Helsinkio stebėtojų grupės organizatorių Viktorą Petkų suėmė ir uždarė dešimčiai metų kentėti Gulago kacetuose ir po to - dar penkis metus vergti ištrėmimo Sibiro raigose. Pasak dienraščio "La Religion", Venclova labai apgailestavo, kad dar iki šiol Viktoras Petkus tebėra nelaisvas, bet tebekankinamas KGB kalėjimuose, nes Petkus yra sąžiningas, padorus ir pagarbus vertas asmuo. Todėl džiugu, kad jis Vakaruose nėra užmirštas, ir kad jo laisvės klausimas yra judinamas ir kad jis yra pristatytas Nobelio taikos premijai gauti. Esą, KGB nepaliko ir kitų Helsinkio akto stebėtojų grupės narių; ir jie šiandieną yra kankinami kacetuose, psichiatrinėse ir tampomi iš kalėjimo į kalėjimą.

Aiškindamas ir atsakinėdamas spaudos atstovams į jų klausimus, Venclova jiems dar priminė, kad disidentinis judėjimas nėra taikomas prieš rusus, bet tik prieš komunistus ir jų režimą, ir pabrėžė, kad daug disidentų rusų prisideda ir padeda pabaltiečiams iškovoti laisvę. Ir kaip pavyzdį, Venclova priminė 45 pabaltiečių pasirašytą raštą, skirtą Sovietų Rusijos vyriausybei, kuriame pasirašė ir garsusis rusų mokslininkas Andrejus

Sacharovas. Tuo raštu prašo Sovietų Rusijos vyriausybės, kad ji atvirai panaikintų Molotovo-Ribentropo pasirašytą slaptą aktą, kuriuo Hitleris sutiko, kad Stalinas okupuotų Lietuvą, Latviją ir Estiją. Žinoma, Stalinas jas ir okupavo 1940 metais. Tai drąsus pasirašiusių žingsnis, nes tuo prašymu 45 pasirašiusieji išreiškia "de facto" Pabaltijo kraštų nepriklausomybę. Todėl suprantama, kodėl šiandieną pasirašiusieji po tuo raštu yra sukūti į kalėjimus bei mirties kacetus. Todėl suprantama, kodėl mes, pabaltiečiai, esame laimingi ir kartu išdidūs turėdami po tuo raštu tokio garsaus ruso ir mokslininko Sacharovo parašą. Tuo jis mums morališkai padeda kovoti siekiant laisvės.

Gi Stasys Goštautas, labai gerai mokėdamas ispanų kalbą, vykusiai atstovavo okupuotą Lietuvą Pen Club konferencijoje, bet iš priešingo horizonto žvelgiant, negu kad Venclova žvelgė. Kai Venclova judino okupuotos Lietuvos vargus, kalbėjo apie kacetuose kankinamus lietuvius rašytojus, apie Helsinkio grupės narius, tai Goštautas vykusiai dėstė Lotynų Amerikos literatūrą, kuri yra išversta į lietuvių kalbą ir kuri okupuoto nepriimta ir cenzūros neleista spausdinti, tuo atkreipiant Pen Club kongrese dalyvaujančių asmenų dėmesį į dabar esančią okupuotoje Lietuvoje cenzūrą ir dvasinę priepaudą. Goštautas nurodė, kad Lotynų Amerikos rašytojų veikalai, kurie yra išversti į lietuvių kalbą, kaip Gabriel Mistasl, César Vallejo ir kitų, negalėjo sovietinės cenzūros užvarą pralaužti ir todėl jų veikalai turėjo būti JA Valstybės atspausdinti. Ir tokio žymaus Argentinos rašytojo Jorge Luis Borges novelės, Tomo Venclovo išverstos į lietuvių kalbą, negalėjo pro cenzūrą pralįsti, bet jos buvo atspausdintos tik pogrindyje leidžiamoje spaudoje. Ir šitai verčia manyti, kad lietuvių literatūra turi tris branas: cenzūros globojimą, pogrindyje slapta spausdinimą ir laisvai laisvame pasaulyje atspausdintą.

(Bus daugiau)

ŠEIMININKĖMS

Redaguoja
Janė Bajerčienė
871 East 4th St.
So. Boston, Mass.
02127

AVIENOS ŠUTINYS

- 2 svarai avienos
 - 1 svaras svogūnų
 - 2 puodukai pamidorų
 - 6 bulvės
 - 8 šaukštus sviesto
 - druskos ir pipirų pagal skonį.
- Pavirinti aviensą su svogūnais, pamidorais ir kitais prieskoniais iki mėsa išvirus. Supiaustyti smulkiai bulves. Paspirginti jas svieste ir pridėti prie mėsos. Duoti valgyti karšta.

BULVIŲ SALOTOS SU GRIETINE

- 4 puodukai supiaustytų virtų bulvių
 - 1/2 puoduko supiaustyto žalio agurko
 - 1 smulkiai supiaustytas svogūnas
 - 1 šaukštukas saliero sėklų
 - 1 1/2 šaukštuko druskos
 - 1/2 šaukštuko pipirų
 - 3 kietai išvirtai kiaušiniai
 - 1 1/2 puoduko rūgščios grietinės
 - 1/2 puoduko majonezo
 - 1/4 puoduko acto
 - 1 šaukštukas muštardos
- Sumaišyti atsargiai bulves su agurku, svogūnu, saliero sėklom, druska ir pipirais. Supiaustyti smulkiai kiaušinių baltymus ir sudėti į bulves. Kiaušinių trynius sutrinti su grietine, majonezu ir muštarda. Visą sitą mišinį truputį užkaisti ir užpilti ant bulvių. Geriausia salotas padaryti iš anksto ir leisti pastovėti šaldytuve bent 20 valandų.

MAISTO PRODUKTŲ
ATSIRADIMO ISTORIJA

RIEŠUTŲ SVIESTAS

1904 m. St. Louis pasaulinė paroda paliko Amerikai didelį kraiti naujų patiekalų srityje. Ten buvo išpopuliarintos dešrelės, amerikoniški kotletai - "hamburgeriai", ledai ir riešutinis sviestas.

KOTLETO ISTORIJA

Maltos grynos mėsos paplotėlis ant baltos bulkutės yra Amerikoje vadinamas "hamburger". Jo istorija yra įvairiai pasakojama.

New Haven, Connecticut restorano savininkas Ken Lassen sako, kad kotletas "išrastas" jo tėvo Louis 1900 metais, kuris, sumalęs mėsos likučius, pardavinėjo keptą maltą mėsą ant baltos duonos iš savo maisto vežimėlio. Grupė vokiečių jūrininkų, paragavę šio maisto, nutarė, kad jis yra panašus į kotletus Hamburgo mieste. Šis vardas prigijo. Originalaus recepto "hamburgeriai" tebėra pardavinėjami Louis Lassen mažame restorane New Haven mieste. Miestas šį restoraną yra paženklinęs, kaip istorinę vietą.

Texas valstijos maisto žinovas Frank X. Tolbert tvirtina, kad tikrasis "hamburger" buvo "išrastas" 1904 metų St. Louis parodoje. Esą virtuvės darbininkai parodos metu sugalvojo tarp dviejų bulkučių įterpti keptą maltą mėsą, kuri būtų patogi valgyti vaikščiojant.

Maltos mėsos patiekalai buvo žinomi bent kelis šimtus metų prieš amerikoniško "hamburgerio" atsiradimą. Totoriai valgydavo nekeptos maltos mėsos patiekalus, kurie dabar yra vadinami "Tartar steak" vardu. Anglijos gydytojas Salisbury piršo keptos maltos mėsos patiekalą, kaip vaistus nuo astmos. Lietuvoje ruošiami kotletai buvo žinomi taip pat gana seniai, tačiau jie skiriasi nuo grynos maltos mėsos patiekalų tuo, kad į mėsą yra įmaišomi prieskoniai, duonos trupiniai, kartais ryžiai, kiaušiniai, svogūnai ir kt.

DEŠRELIŲ ISTORIJA

Garsus amerikietis rašytojas H. L. Mencken, tyrinėdamas amerikoniškų dešrelių (sasiskų, Wieners, frankfurters, hot dogs) kilmę, nustatė, kad jos pirmiausiai pasirodė 1894 m. Niujorko polo žaidimo lauke. Mencken tvirtina, kad dešrelės su bulkute buvo pardavinėjamos tūlo Harry M. Stevens.

Kiti autoritetai (William Rice ir Burton Wolf) tvirtina, kad dešrelės atsirado 1904 metų pasaulinėje parodoje St. Louis, Missouri. Esą, maisto pardavėjas Antoine Feuchtwager sugalvojo pardavinėti dešreles bulkutėse tam, kad parodos lankytojai valgydami nesuteptų savo baltų pirštinių.

LEDŲ ISTORIJA

1904 metų St. Louis parodos metu Charles E. Menches padovanojo savo panai puokštę gėlių ir vaflyje įspaustą ledų sumuštinį. Gėlės buvo šlapios, tad Menches panelė nuėmė vieną vaflių nuo ledų sumuštinio ir juo apvyniojo gėlių kotus, o likusį vaflių sulenkė į kugelį, kuriame tilpo ledai.

Šis panos išradinimas buvo tuoj greta buvusių ledų pardavėjų pastebėtas ir jie pradėjo ledus pardavinėti tarp vaflių.

Ledų kugeliai atsirado tik po dešimties metų Two Rivers, Wisconsin miestelyje. Miestelyje buvo draudžiama sekmadieniais pardavinėti sodas - selterius. Išradinį pardavėjai sugalvojo pardavinėti "ice cream sunday" - ledus išplaktus piene. Tuo pačiu metu buvo pradėti pardavinėti ledai vaflių kugeliuose.

1920 metų bėgyje atsirado "Eskimo pies", "Good Humors" ir "Popsicles". Pastarieji atsirado taip pat atsiktinai. Lemonado pardavėjas Frank Epton kartą paliko šaukštą lemonsade. Po šaltos nakties jis nustebo radęs šaukštą aplipusį skaniais vaisių skonio ledais. Jis šį gaminį pavadino "Epsicle", o paskui vardas išvirtė į "Popsicle".

SUMUŠTINIO ISTORIJA

Sviestainiai (butter brot - buterbrotai), sumuštiniai (sandwich) buvo turbūt pirmieji patiekalai, kurių nereikėjo virti, nes jie galėjo būti valgomi šalti.

Sumuštinų išradėju yra laikomas John Montagu, ketvirtas Sandwich'o baronas (Fourth earl of Sandwich). Esą, 1762 metais, belošdamas azartinius lošimus, baronas išalko ir liepė tarnams atnešti dvi riekės duonos su kumpiu tarp jų.

GINKIME LIETUVIŲ TEISES

Nepamirškite savo aukos Lietuvų Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu: 2636 West 71st Street, Chicago, Illinois, 60629

AuKa Lietuvų Teisėms Ginti Fondui US \$.....

Pavardė, vardas

Adresas

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS KAMPĖLIS

Įsteigta 1896

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS ADRESAS:
840 West 33rd Street,
Chicago, Illinois, 60608.

KARO AUDRA

arba
(1939 - tieji METAI)

Siaubingai rūtų rudenį,
Beržynai rūbą auksu žarstė.
Ir taip ūmai pabudino,
Trenksmai ir deganti pašvaistė.

Sudundę šūviai prie Karpatų,
Aidus skandino Baltijon.
Ir šmėklomis laivai piratų,
Rikiavos mirtinon kovon.

Rūsti lemtis ištiko jūrą,
Plačius žemynus ir erdves.
Galiūnai triuškinio galiūna,
Pamynę pažadus garbės.

Sugriuvo sostai, viešpatijos,
O žemė baisiai kruvina!
Kapus tik puošiančios lelijos,
Mums vis kalbės gyva kalba.

Tiesa palaidota. Didvyriai mirė -
Pasaulyje klaiki naktis.
Tironai laisvę surakino,
Ir plėšiama gyvam širdis.

Demonas siaučia - kinta būdas,
Žmogaus teises kilniai išspręsti.
Tave nupirks - parduos kaip Judas,
Ir nepadės tiesos surasti.

O, tu, brangi Tėvyne mano,
Gaisrų nudeginta, tautų apvilta!
Regiu tave per okeaną,
Lyg rusų "taisoimą" Kudirkos tiltą.

Apiplėšta ir padalinta; -
Dėl tavo žemių meta burta!!!
Naktis tamsi; - aušra nešvinta,
O ateitis giliai užburta.

Tauta kruvinas aukas sudėjus,
Tikėjosi: - vergijos nebebus!
Juk Lietuva - kovoj už gerį,
Krauju žymėdavo vardus.

Giedraičiai, Žalgiris, Širvintai
Ir Saulės mūšis, pergalen vedas!
Ir savanoriai ėjo laisvės ginti...
Ir mes nedelskim laisvint Lietuvos!

Jonas Gediminas Žaibas

TIESOS ĮŽVALGA

(Pavergtoji Tėvynė)

Žvelkit į visatą-joj skriejančias planetas;
Jas seka palydovai begalėj erdvėj...
Kažin ar kiekvienas žino savo vietą?
Todėl meteorais skyla pakelėj!..

Kas prieš gamtą eina-tą gamta sutvarko,
Tu nepasakysi, - Dievo nebėra!?
Nebandykit žmogų, verst kaip savo švarką;
Nes ir jūsų dvasioj - glūdi praraja!?...

Malonu ir gera, kas Tėvynę myli;
Kazachstano stepės jų dvasios nepalauš!
Mums gaila rusofilų, ten-už daugel mylių,
Stovinių... prieš teismą: -Dievo ir žmogaus!

Jonas Gediminas Žaibas

VERTINGI LEIDINIAI

1. Knyga TKROJI LIETUVA. Tekste 79 -ni Lietuvos ir Pabaltijo žemėlapi, 172 iliustracijos. Didelio formato, gerame popieriuje, kietais viršeliais. \$20 ir \$2 - persiuntimas.
2. Lietuvos žemėlapis. Mastelis 1:1.000.000. Aiškinimai knygoje Tikroji Lietuva. Parengė Algirdas Gustaitis. \$12.
3. 1595 m. Lietuvos žemėlapis, su aiškinimais. \$6.

4. 1749 m. Lietuvos žemėlapis, su aiškinimais lotynų ir lietuvių kalbomis. \$7.

5. 14-ka Lietuvos miestų herbų. Kiekvienas ant atskiro lapo. Visa serija tik \$3.

Užsakymus siųsti Amer. doleriais - S. Bernatavičius, 1513 S. 48 th Ct., Cicero, Illinois 60650, U.S.A.

AUKA KOVAI UŽ TĖVYNĖS LAISVĘ

Antano Firuvičiaus, Tautos Fondo pirm. Kanadoje žodis-pasakytas
(Banketo metu) VLIKo seime Jaunimo Centre Chicagoje 1984 m.
gruodžio mėn. 1 d.

Jau 40 metų kaip mūsų tėvynė prieš pavergta. Jau 40 metų lietuvių tautos dalis yra išblaškyta po svetimus kraštus. Per tą laiką kai kurie iš mūsų pamiršome paliktus savo tėvus, seseris, ir brolius. Dar didesnę mūsų dalis net pamiršome savo tėvynę. Pradingo pareiga, pradingo ir auka jos laisvei.

Todėl šio seimo metu, minėdami Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto 40 metų amžiaus ir laisvės kovos darbų sukaktį, bent mintimis ir savo vaizduote nusikelkime-eikime į tėvynės klonius.

Žiūrėk, sese, Rambynas, Šatrija, senasis mūsų Vilnius ir Gedimino pilis, Vytauto buveinė Trakai.

Taip broilai, nuliūde, nutrupėje, tebestovi dar vis, tačiau pažvelk į visos tautos skausmą, juk mūsų partizanai lavonais nuklojo laukų kalnelius, krauju nuplovė pievų takelius. Čia Nemunas, Neris ir Dubysa, čia Lietuvos ažuolai, akmenys ir kapų paminklai, kurie saugojo laisvės kovotojus nuo priešų ugnies, o ten toli pamiškėse, tarsi kupstai kupsteliai apaugę žolėmis, tai mūsų brolių laisvės kovotojų kapai, be kryžiaus, be pagarbos, be motinos ir be sesers rankos, be gėlės, tik kur ne kur sudžiūvęs krauju lašelės ant akmenėlio, atiduotas už tėvynės laisvę. Vergija, skausmą ir panieką kenčiame gimtosios žemės kloniuos.

Pavargo žemė Lietuvos,
Nešdama sunkią vergijos našta,
Pamiršo ją, sūnūs tautos
Palikę gimtąjį kraštą.

Sakyk, broilai, ar tu svetur gyvendamas, ruošdamas puotas, keldamas taures, ar dar prisimini tėviškės kampelį, kuriame žengei pirmuosius gyvenimo žingsnius, ar tu prisimeni Lietuvą mūsų, ar tu dirbi, ar tu aukoji jos laisvei?!

Būk vertas, broilai, tėvynės žemės saujos.
Broli, sese, aplankėme Lietuvos klonius, pamatėme laisvės kovotojų kapus-lietuvių tautos skausmą, išgirdome sesės lietuvaiteš tylių skundą broliui-lietuviui išėjimoje.

Gal ne vienam ir iš mūsų pravirks iš skausmo užkietėjusi širdis sugrįžti meilė ir atsisiras auka kovai už tėvynės laisvę.

Visagali Visatos Kūrėjau, padėk mums gražinti LIETUVAI LAISVĖS DIENAS!

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

- \$ 200 Feliksas Motuzas Detroit, MI
- \$ 100 Alena ir Kęstutis Grigaičiai, Santa Monica, CA
- \$ 100 Teodora Kuzienė, Chicago, IL
- \$ 75 Lithuanian Alliance of America, New York
- \$ 50 Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois
- \$ 50 The Chicago Lith. Womens Club
- \$ 50 P.P. Dargis Pittsburgh, PA
- \$ 40 Lietuvių Pensininkų S-ga Chgo, IL
- \$ 40 Zarasiškių Klubas Chicago, IL
- \$ 30 Chicago Lietuvos Žuvautojų ir Meškeriojų Klubas
- \$ 25 Sandaros 36 kp. Pittsburgh, PA
- \$ 20 Edvina Yankus, Miami, FL
- \$ 20 RLB Cicero Apylinkės Valdyba
- \$ 20 Pranas Brazinskas, Bell, CA
- \$ 20 St. Adomaitis, Willow Springs, IL
- \$ 15 Helen Bartkus, Cypress, CA
- \$ 15 Juozas Skeivys, Chicago, IL
- \$ 15 Lietuvos Vyčiai, Mid-America
- \$ 10 M. Tamulėnas, Racine, WI
- \$ 10 Petras Tarnauskas, Peterson, NJ
- \$ 10 V. Civinskas, Juno Beach FL
- \$ 10 M&P Karaitis, St. Petersburg FL
- \$ 10 Joseph Navikas, Hobart, Ind.
- \$ 10 V. Tamošiūnas Detroit Mich.
- \$ 5 Charles Piliponis, Chgo, IL
- \$ 5 Jadvyga Kloviškienė, Chgo, IL
- \$ 5 Petras Blekys, Chgo, IL
- \$ 5 Stasys Stanaitis, Chgo, IL
- \$ 5 Stanley Mesec, Waukegan, IL
- \$ 5 Frank Krasauskas, Chgo, IL
- \$ 5 Alf, Jaras, Kenosha, Wisc.
- \$ 5 Mina Samkow, Chgo, IL
- \$ 5 Vincas Rastenis, Hot Springs, AR
- \$ 5 Jonas Lengvinas, Chgo, IL
- \$ 5 J. Rodon Chgo, IL
- \$ 5 Ignas Serapinas, Chgo, IL
- \$ 5 Juozas Pikelis, Toronto, CA
- \$ 5 Antanas Rutkas, Fairfax, VA
- \$ 5 A. Balys, Chgo, IL

ŽMOGAUS TEISIŲ DIENA

JAV prezidentas Reaganas Vašingtone gruodžio 10 d. pasirašė Žmogaus teisių dienos deklaraciją, drauge paskelbdamas Žmogaus teisių savaitę. Savo deklaracijoje be kitų dalykų prezidentas priminė Žmogaus teisių suvaržymą ir laisvo apsisprendimo teisės atėmimą Rytų Europos ir Pabaltijo valstybėse. Šios deklaracijos paskelbimo proga gindami Žmogaus teises kalbėjo Valstybės sekretoriaus asistentas E. Abrams, ambasadorius M. Kampelman, senatorius R. Lugar ir kt. Iškilnėse dalyvavo Baltųjų Rūmų pareigūnas L. Kojelis ir keli kiti lietuviai, jų tarpe Baltųjų Rūmų pakviestas ALTO pirm. T. Blinstrubas. Jis ta pačia proga padarė vizitą Lietuvos pasiuntinybei ir aptarė svarbesnius reikalus su Lietuvos diplomacijos šefu dr. St. Bačkiumi.

Netikri Šviesos Angelai

6

Apaštalas Petras kalba apie juos, sakydamas: "Dievas nepasigailėjo nusidėjusių angelų, bet nustūmė juos į pragarą (Tartarus) ir surišo juos tamsybės grandinėmis, kad būtų laikomi teismui." Jūdas (6 eilutėje) panašiai kalba apie tą pačią klasę ir sako: "Taip pat angelus, kurie nepalaikė savo viešpatavimo ir apleido savo buveinę, Jis palaikė amžinai raiščiais didžios dienos teismui tamsybėje." Tirinėjant apie šituos piktus angelus pasirodo trys žymūs dalykai:

(1) Jie buvo įmesti kalėjiman vadina-mame Tartarus; surišti, bet nesunaikinti. Jokioje kitoje vietoje Tartarus nėra išverstas "pragaras," kaip šitame tekste. Tasai žodis nereiškia kapas, ir nėra tai Antra Mirtis, kurios vaizdas buvo "ugnies ir sieros tvenkinys," taip pavadinta mūsų žemės oras arba atmosfera.

(2) Būdami tokiaime įkalinimo stovyje jie turi šiek tiek laisvės, bet yra surišti arba suvaržyti tuo atžvilgiu, kad jiems nėra leista naudoti savo galybę šviesoje, nes jie surišti "tamsybės grandinėmis."

(3) Tasai jų suvaržymas turėjo pasilikti iki "didžios dienos teismui," iki Tūkstantmečiai Dienai—apie 4000 metų laikas. Kadangi Tūkstantmečiai Diena jau aušta—"didžioji diena" artėja—galime manyti kad kažkurie iš tų suvaržymų, liečiančių "tamsybę," gali būti išdalies pašalinti. Jei taip, jei jie bus paliuosuoti iš savo "tamsybės retėžių," tai šitos piktos dvasios galės vykinti savo apgaulingą darbą arba "melagingus stebuklus" dienos metu (taip jie ir stengiasi dabar daryti); nes jų tikslas yra suvedžioti žmoniją labiau negu kada nuo tvano laikų.

Nereikia manyti, kad šitie nupuolusieji angelai arba demonai yra patsai Setonas, demonų arba velnių kunigaikštis, kurio piktenybės prasidėjo senoje praeityje; nes jis buvo pirmas ir per ilgą laiką tik vienas dieviškos valdžios priešas. Jis buvo sutvertas kaip aukštesnio laipsnio angelas, bet jis užsigėdė sukilti prieš Visagalį ir panorėjo pavergti sau Adomą ir jo ainiją, kad būtų jo tarnais; ir kaip visiems žinoma, per tulą laiką jis turėjo nemaža pasisekimo.

Adresas: Joe Gramontas
5421 So. Mozart St.
Chicago, Ill. 60632

Kurie įdomaujatės, prašome parašyti atvirlaiškį, gausite dovanų įvairių knygų knygelių.

VIENINGA KOVA UŽ LIETUVOS LAISVĘ

Vilko seimo vakarietės metu Kanados lietuviai įteikė 50,000 dol. T. Fondui
B k. i. d. Kanados T. F. igaliotinis A. Firuvičius, Vliko Tarybos pirm. J. Lazauskas, Vliko V-bos pirm. dr. K. Bobelis, TF pirmininkas J. Giedraitis

Nuotr. J. Tamulaičio

Laidotuvių Direktorai MAŽEIKA-EVANS

Laidojame iš
2424 W. 69th Street
737-8600

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
5 1/2%
Paid and Compounded Quarterly

see us for
HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT
TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD Hours: Mon-Tue-Fri 9-4
CHICAGO, ILL. 60608 Thur. 9-8, Sat. 9-1

PETER KAZANAUSKAS, Pres. Tel. 847-7747
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

ENGLISH

The United States does not recognize the incorporation of Estonians, Latvia and Lithuania into the Soviet Union

section

EDITOR Antanas Adomenas 4533 West 100 Street OAK LAWN, IL. 60453

LITUANUS is published in Spring, Summer, Fall, and Winter. Library and institutional subscriptions are \$15.00 per year; others are \$10.00 per year. The Editorial and Business address is: Lituanus, 6621 S. Troy, Chicago, Illinois 60629 USA.

LITUANUS

LITHUANIAN QUARTERLY JOURNAL OF ARTS AND SCIENCES

Christmas, 1984

Dear Friend,

The LITUANUS Quarterly Journal has been published on a continual basis since 1954. During these past 30 years it has published articles, essays, art reproductions, and translations, on cultural and political topics pertaining to Lithuania and the Baltic States. It is the only English language publication of this kind.

LITHUANIANS PARTICIPATE IN HOLIDAY FAIR IN WILKES - BARRE, PA.

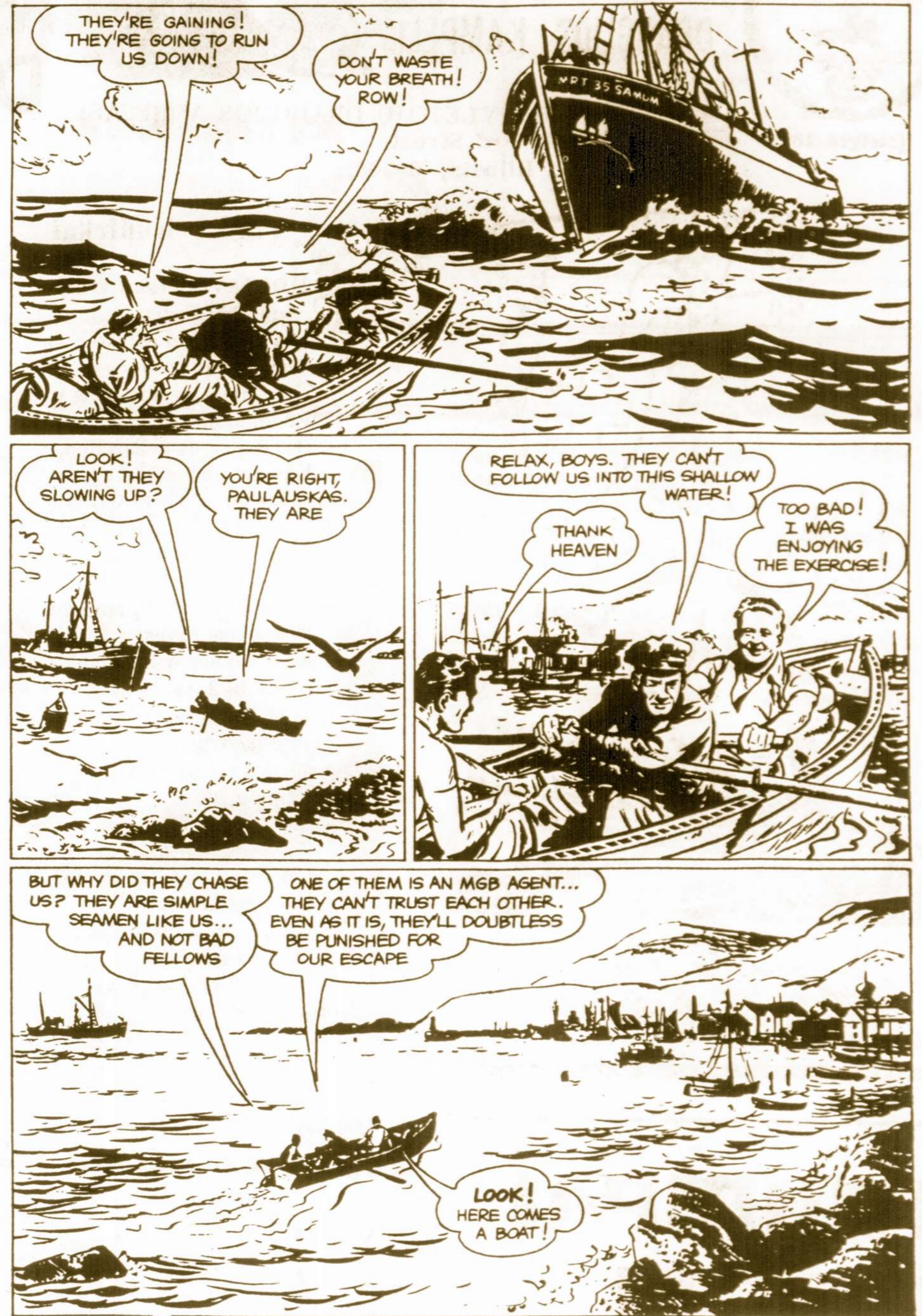
The magnificent rotunda of the Luzerne County Court House, Wilkes - Barre, Pa. was filled with the festive trims and songs of the holiday season when the many ethnic organizations of Wyoming Valley presented the annual Holiday Fair, Nov. 30 - Dec. 2. Mrs. Nellie T. Bayoras and Miss Dorothy Banos, both of Pittston, displayed a Lithuanian church and holiday scene plus a spectacular tree with straw ornaments. All ornaments were created by Mrs. Bayoras.

The event, sponsored by the Luzerne County Tourist Promotion Agency and the many ethnic organizations of Wyoming Valley, was a tremendous success and a joyful early holiday celebration. In the photo - Mrs. Nellie T. Bayoras, Pittston. Photo by Tom Beky. (by Donna Morgan)

K of L Honor Sisters of St. Casimir

During their recent 71st National Convention, the Knights of Lithuania Council 36 celebrated the 500th anniversary of Saint Casimir, patron saint of Lithuania and also presented gifts for a new prayer room to the Sister of St. Casimir for their 75 years of service. Shown at the presentation of the Tabernacle and \$1,000 check to furnish the prayer room are John L. Paukstis, convention chairman and Sister M. Joannella.

LITHUANIAN AMERICAN COUNCIL.

Vytautas IGNAS "Lithuania" woodcut 1968 30"x20" Published by GALERIJA, Chicago, IL 60610

PEIKITE I AUKŠTESNĮ PŪKANŲ NUOŠIMTĮ.

5.5% ar 9%?

9% palūkanos, 9.42% metinio prieaugio % Palūkanos išmokamos metų ketvirčiais.

KASA

Lietuvių Federalinė Kredito Unija

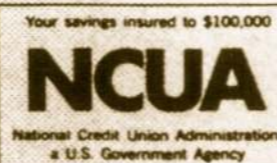
Daug didesnę asmeninę naudą turėsite taupomoje sąskaitoje uždirdami 9% palūkanų, negu gaudami tik 5.5%. Joks bankas ar Savings & Loan nemoka tiek, kiek moka KASA.

Taupomoje sąskaitoje, turėdami kad tik ir minimumą — \$5.00, uždirdsite palūkanų 9%. Iš taupomojos sąskaitos pinigus išimti, arba į ją įnešti galite kada tik pageidaujate, be jokių baudių. Kasoje saugul Saugu, nes visos sąskaitos iki \$100,000 apdraustos federalinės valdžios, National Credit Union Administration. Saugiau ir būti negali.

KASA yra lojali, draugiška ir konfidenciali visuose finansiniuose aptarnavimuose.

Ateikite ir įsijunkite į Kasos narių šeimą!

2615 West 71st Street Chicago, Illinois 60629 (312) 737-2110 1445 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 (312) 856-2201

ATKARPA Sandaros prenumeratos pratęsimui

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill., 60606

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol. Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ.....

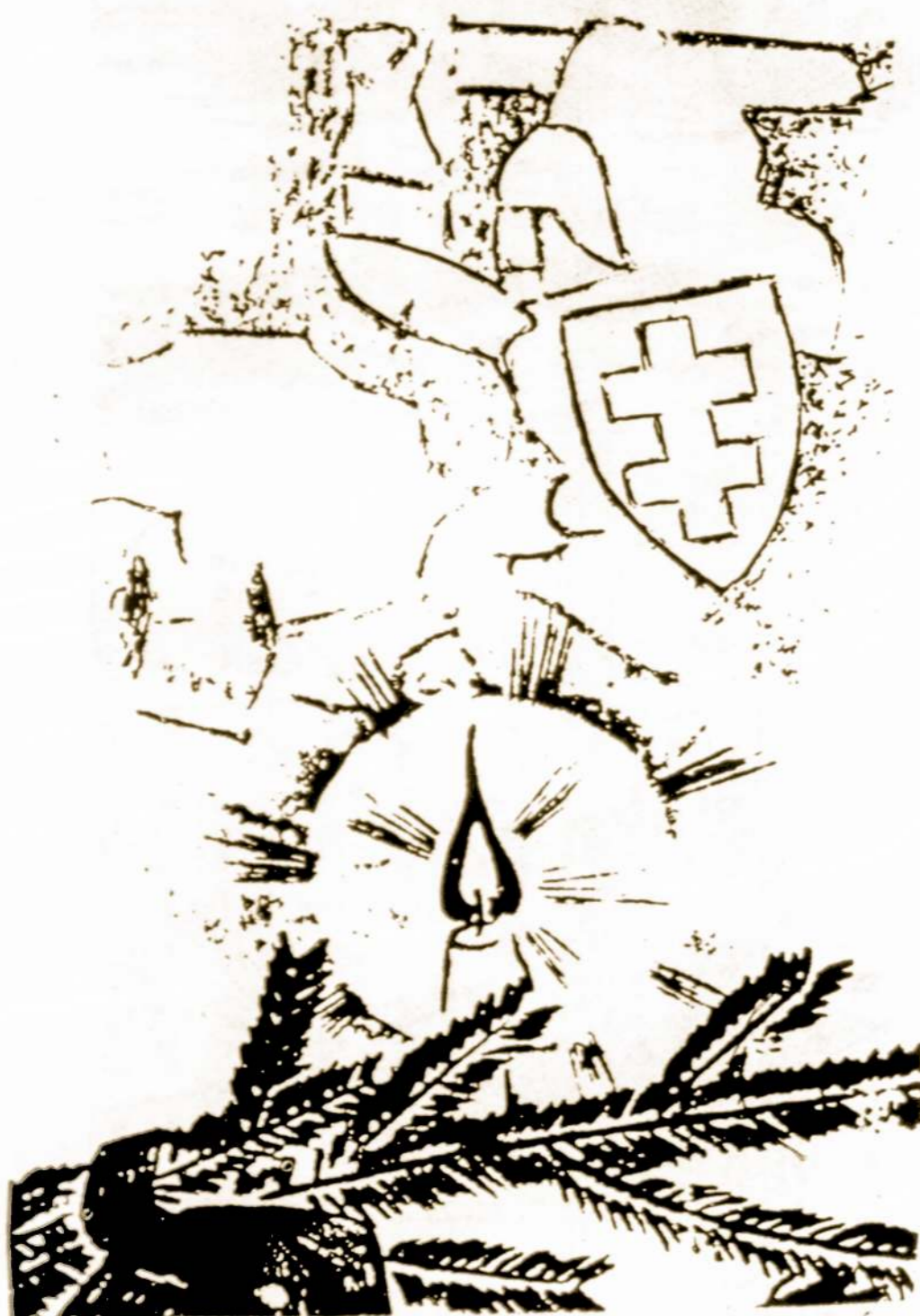
ADRESAS:.....

TEVYNĖS MYLETOJŲ DRAUGIJOS KAMPĖLIS

Isteigta 1896

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS ADRESAS:
840 West 33rd Street,
Chicago, Illinois, 60608.

*Vardan Jos Lietuvos
Vienybė Teisydi!*

TRUMPAI DRŪTAI

IŠ AKĖČIŲ ENCIKLOPEDIJOS

GYVANAŠLĖ - puokštė alkanųjų tarpe. Ją tačiau užuodus, susergera kišenės.

GYVANAŠLIS - šioks, nevidonas toks... Nori žinot koks - klauski jo pačios!

GYVATĖ kanda paliesta, žmogus įkanda atstume. Į vienas kitą nepanašūs, bet sergame abiem įkandus.

GYVENIMAS - erškėčiais apaugęs takas nežinion, kuriuo mes skubam, bėgam savųjų prietarų globoj.

GLUŠAS - tas iš mūsų, kurs, kiek pamokytas, stengias būt pirmūnas kultūros statyboj.

GAMTA - mūs motina gražuolė, švelni, kaip saulės šiluma. Nuo jos įstatymų nutulus, išnyksta jos meilė globa.

GANĀ - žodelis menkas, bet dėmesio jis vertas. Užmiršę jį aistroj, mes būsimė bėdoj.

GARANTIJA - meilėj - lakštutės čiulbesys: kai suplasnos sparneliais - beliks tik ilgesys.

GARANTIJA - bizny - visai kita daina: net pliką, kaip tilviką, jis gal palikt tave.

GARBĖ - nunokęs obuolys: nevalgysi - supus, suvalgysi - nebus. Ji laiko tik šypsny.

GIMNAZIJA - žila senelė, daug turinti mažų vaikų, bedantė, košę virt įpratus, vaikam neduoda kito maisto.

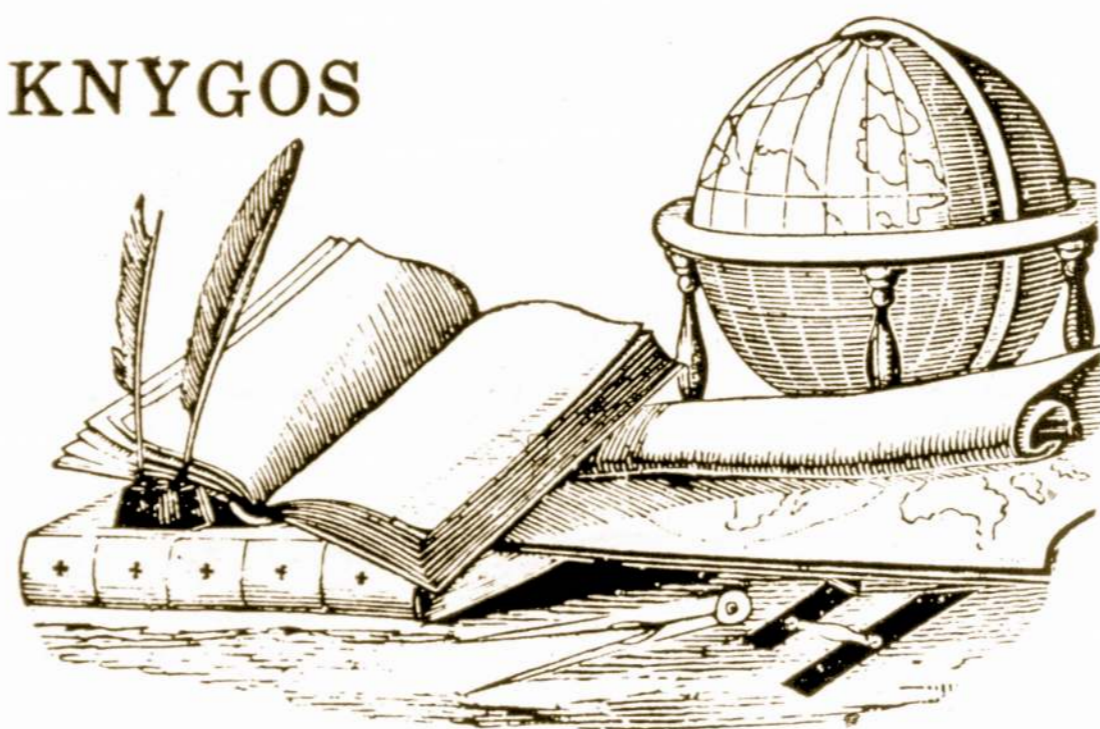
T M D

Vincui Kudirkai

DUDEJAVO brolių krūtis,
Sudrebėj širdis,
Savo milžino netekom —
Kas temps mūs valtis?
Tu, stipriai valdydamis vairą,
Rodei mums kelius;
Bet daugums neišpažino,
Kas per siekis bus:
Jie n'išmanė, jog augštdvasiams
Svieto valdžia liks,
Jog garbė ta tau išpuolė
Ir pritiko tas vainiks.
Šiandien rūpesčių aptemti
Klausiamė savęs:
Kas tėvynės ir mūs laukia,
Likus be tavęs?
Mus apleidai, broli brangus,
Sunkiuos sielvartuose
Dvasė tavo mums atsako:
"Rasit galę juose:
Aš mokėjau iškentėti,
Ko žmogus negali,
Tai ir jums aš dar paliksiu
Mažą kančių dalį".
Męs numanom, augštdvasi,
Tavo žodžių svarbą:
"Kelkit, broliai, visa kuopa,
Stverkitės už darbo!"

(Ištrauka iš Jono Mačio - Kėkšto eilėraščių knygos, 1910 m., Pittsburgh.)

KNYGOS

VERTINGI LEIDINIAI

1. Knyga **TIKROJI LIETUVA**. Tekste 79 -ni Lietuvos ir Pabaltijo žemėlapi, 172 iliustracijos. Didelio formato, gerame popieriuje, kietais viršeliais. \$20 ir \$2 - persiuntimas.
 2. Lietuvos žemėlapis. Mastelis 1:1.000.000. Aiškinimai knygoje Tikroji Lietuva. Parengė Algirdas Gustaitis. \$12.
 3. 1595 m. Lietuvos žemėlapis, su aiškinimais. \$6.
 4. 1749 m. Lietuvos žemėlapis, su aiškinimais lotymų ir lietuvių kalbomis. \$7.
 5. 14-ka Lietuvos miestų herbu. Kiekvienas ant atskiro lapo. Visa serija tik \$3.
- Užsakymus siųsti Amer. doleriais - S. Bernatavičius, 1513 S. 48 th Ct., Cicero, Illinois 60650, U.S.A.

GIMNAZISTAS - daug žinąs apie Dievą, velnią, žmogų, bet mažai teismanąs, kokiais batais autis kojas.

GAIRES - smaigstomos rodyklės miniai kelių rodytų, kurie dažniau paklysta, negu masės žmonės.

GRAMOFONAS - toks žmogus, kurs kartoja kito ir idėjas, ir žodžius, jų "tiesa" įtikintas.

GRAŽBYLYS - talentas melą sukt į vatą, tiesą gi išstremti šaltį kęsti taigoj.

GUDRAGALVIS - tas, kurs šį tą jau žino, bet ryt gal praras, kas galvon įsmigo.

Kazimieras Baltruonis

A.A. ats. majoras
JOKŪBAS DAGYS

MIRĖ ATS. MAJORAS JOKŪBAS DAGYS

1984 m. lapkričio 15 d. Kaune, sulaukęs 86 metų amžiaus, mirė ats. maj. Jokūbas Dagys. Velionis buvo gimęs Vinkšniūnų kaime, Biržų apskr. Paskutiniaisiais Nepriklausomos Lietuvos metais buvęs Karininkų Ramovės šeimininkas.

Liko nuliūdę sūnūs Jaunutis ir Aleksandras su žmonėmis, anūkas Linas su žmona, kiti giminės bei pažįstami Lietuvoje, Amerikoje ir kituose laisvojo pasaulio kraštuose.

Už velionį bus pasimelsta sausio 27 d., 1985 m. 10:00 val. ryto Lietuvių Evangelikų-Reformatų bažnyčioje, Čikagoje, 5230 So. Artesian Ave.

Nuliūdę sūnūs ir anūkas su žmonėmis

NAUJI DUOMENYS LIETUVIŲ ISTORIJA

Lietuvių Istorijos Draugija išleido dvi istorines graviūras. Jose švedai nubraižė lietuvių-švedų kautynes 1656 m. kovo 25 d. prie Sandomiro, o antroje graviūroje lietuvių-švedų kautynes 1656 m. spalio 12 d. prie Pilypavo. Graviūrų išleidimu rūpinosi Algirdas Gustaitis, Jose esantį tekstą į lietuvių kalbą išvertė istorikas prof. kun. P. Rabikauskas, profesoriaujantis Vatikane. Papildomus aiškinimus parūpino A. Gustaitis. Gražiai atspausdino M. Morkūno spaustuvė. Abiejų meniškų ir istorinių graviūrų kaina tikrai 15 dol. Po viena neparduodama. Jas įsigyti iš Lietuvių Istorijos Draugijos reikalų vedėjos Alicijos Rūgūtės, 6547 So. Washtenaw Ave., Chicago, Illinois 60629.

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

J. Andriaus sudaryta Lietuvos žemėlapi, išleista Devenų Kultūrinio Fondo, kaina \$6.00 + .65 c (persiuntimo išlaidoms padengti) galima įsigyti siunčiant užsakymus šiuos adresu:

DEVENŲ KULTŪRINIS FONDAS
P. O. BOX 10782
ST. PETERSBURG, FL. 33733

Netikri Šviesos Angelai

5

Kas tat yra tos Spiritistų dvasios? Jau pareiškėm, kad aiškindami apie modernią Spiritistų veikimą turime pripažinti, kad su jais veikia kokios nors viršgamtinės jėgos. Kad Spiritistų tarpininkai gauna žinių iš esybių ir iš žmogui nepasiekiamų vietų, beliko visai maža abejonių. Jei tat ypatus, su kuriomis jie susikalba, nėra mirusiųjų dvasios, tai kas jos yra?

Mes tikime, kad Šventasis Raštas aiškiai pariparodo, kad netik kaikurios, bet visos anos dvasios yra "piktos dvasios," "melagingos dvasios," "suvedžiojančios dvasios." Šventasis Raštas uždraudžia žmonijai įieškoti žinių iš šitų dvasių ir aiškiai painformuoja mus, kad šitie demonai arba "velniai" yra "angelai, kurie nepalaikė savo pradinio viešpatavimo." Kaikuriems iš anų angelų pirmtvaniniame amžiuje buvo pavestas žmonijos prižiūrėjimas, nes tuomet jiems buvo leista stengtis iškelti žmoniją iš nuodėmės ir jų negalėjimas turėjo parodyti visiems, kad yra tik vienas pasekmingas būdas išsigelbėjimui iš nuodėmės, kurį patiekė Kristus.

Šitie angelai neįstengė suteikti pagelbos žmonijai, bet ir patys pasidavė nuodėmei; todėl jie pasidarė sau žmoginius kūnus ir neteisėtai mėgino pradėti nauja padermę. (1 Mozės 6:1-6.) Jų maišytoji ainija buvo sunaikinta tvano metu, ir jiems buvo atimta galybė aktualiai pasidaryti žmogiškus kūnus; be to jie dar buvo atskirti nuo šventųjų angelų, kurie palaikė savo stovį nesuteptą.

Adresas: Joe Gramontas
5421 So. Mozart St.
Chicago, Ill. 60632

Kurie įdomaujatės, prašome parašyti atvirlaiškį, gausite dovanų įvairių knygų - knygelių.

CYPRESS, CALIFORNIA

Sandaros skaitytojai ir rėmėjai Helen ir Anton Jerome Bartkus, anksčiau gyvenę Chicagoje, Brighton Parke, prieš devynis metus nusikėlė į Cypress, California artčiau savo vaikų. Tenai gyvena dukterė dr. Stella Cable, kuri taip pat skaito Sandarą.

Tačiau pastekė liūdna žinia, kad A.J. Bartkus, sulaukęs ilgo amžiaus, mirė 1984 m. gruodžio 7 d. Jis buvo gimęs 1887 m. lapkričio 5 d. Lietuvoje, Krakėse. Palaidotas gruodžio 11 d. Reiškiamė Mrs. Helen Bartkus, dr. Stella Cable ir artimiesiems gilią užuojautą.

Laidotuvių Direktorai MAŽEIKĀ-EVANS

Laidojame iš
2424 W. 69th Street

737-8600

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/2%

ACCOUNT

PAID AND COMPOUNDED QUARTERLY

INSURED

see us for HOME financing.

AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

INSURED

INSURED

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILL. 60606 Hours: Mon. - Fri. 9-4
Thur. 9-8, Sat. 9-1

PETER KAZANAUSKAS, Pres. Tel. 847-7747
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905